

Uredništvo:
Ljubljana, Knaževa ulica 5. Telefon:
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhajala
vsa ponedeljka z „Jutra“ — Na
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.-, po raznašal
cih dostavljena Din 5. mesečno
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65
Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Proračun v načelu sprejet

Po celodnevni razpravi je bil snoči proračun v načelu s 190 proti 2 glasovoma sprejet — Danes bo zaključena tudi podrobna razprava

Beograd, 21. julija. p. Narodna skupščina je danes po celodnevni neprekinjeni seji zvečer ob 18. končala načelno razpravo o proračunskih dvanajstih letih in finančnem zakonu ter s 190 proti 2 glasovoma proračun v načelu odobrila. Ker so opozicijski govorniki debato zavlačevali, se je večina za danes prijavljenih govornikov vladne večine odrekla besedi in tako omogočila pravočasni zaključek načelne razprave.

Sinočnja seja je trajala do 11. ponoči, danes pa se je pričela razprava kmalu po 8. uri. Med vsemi današnjimi govorniki je bil najbolj pazljivo poslušan govor narodnega poslanca g. Ivana Mohoriča, ki uživa že od prej sloves enega najodličnejših gospodarskih strokovnjakov, ki brez političnih obzirnosti odkrito pove svoje mnenje. V svojem nad eno uro trajajočem govoru se je g. Mohorič podrobno bavil z vsemi aktualnimi gospodarskimi problemi ter kritično premetlivo predloženo dvanajstletno in določbo finančnega zakona ugotavljal, da se predložene dvanajstletne bliznave razlikujejo od prejšnjih proračunov, v katerih se je vseskozi izvajalo načelo štednje. Od leta 1932 dalje je gospodarstvo deficitno. Pooblastila finančnega zakona, ki se nanašajo na kreditne operacije, so sicer izvedljiva, ker razpolagajo državni in od države privilegirani denarni zavodi z dovoljenimi finančnimi sredstvi, obstoja pa nevarnost, da bodo tudi ti zavodi postali neelastični, če jim bo država podarila vsa razpoložljiva sredstva. V drugem delu svojega govora je g. Mohorič podrobno orisal težavni gospodarski položaj dravske banovine, o kateri se vedno vlada decela napačno mnenje, da živi v blagostanju. Svoj govor je zaključil z izjavo, da je prišel v Narodno skupščino z dobro voljo za sodelovanje, da pa mora

pri najboljši volji odkloniti vsako ogorčenost za posledice take gospodarske politike.

Med drugimi je govoril tudi narodni poslanec g. Banić, ki pa je s svojim govorom v katerem je napadal na levo in na desno, izrazil v Narodni skupščini tako burjo, da je moral predsednik sejo prekiniti. Ko je Banić po zopetni otvoritvi seje nadaljeval svoj govor v istem tonu, mu je predsednik odvzel besedo. Med ostalimi govorniki sta govorila nato še poslanca dr. Vebke ki se je zavzemal za čimprejšnjo rešitev hrvatskega vprašanja in dr. Jure Koeč, ki je v svojem govoru podprl izvajanje poslanca g. Mohoriča ter kritiziral zlasti davčno upravo v Sloveniji. Glavno krivdo za gospodarsko krizo v Jugoslaviji pripisuje bivšemu finančnemu ministru dr. Djordjeviću. Med zadnjimi je govoril še poslanec dr. Anton Novčan, ki je izjavil, da ne govori samo v svojem imenu, marveč v imenu mnogih svojih slovenskih tovarišev, med njimi tudi pristašev dr. Korošca, ki niso zadovoljni s sedanjo politiko. Gospodarsko in politično stanje v Sloveniji ni bilo še nikdar tako slabo, kakor je sedaj. Davčni aparati je v Sloveniji najbolj prelinan. V svojem govoru je tudi omenjal, da je Pucelj Marušičeva epizoda v slovenski politiki v stanju končne likvidacije. Poizkus teh gošpodov, ki ste hoteli postati slovenska voditelj, je definitivno propadel. Nato je govoril še poročevalec manjšine finančnega odbora inž. Kahalar, nakar je predsednik odredil kratek odmor.

Po odmoru je povzel besedo predsednik vlade dr. Stojadinović, ki je ob zaključku načelne razprave odgovoril na pripombe posameznih govornikov.

Predsednik vlade govori

Obnova starih strank ni dopustna in ne mogoča — Vlada bo za vsako ceno očuvala avtoriteto oblasti

Burno pozdravljen od vladne večine je predsednik vlade imel pomemben politični govor. Očrtal in pojasnil je osnovna načela, po katerih se ravna politika vlade, ter nazore vlade glede ureditve notranjopolitičnih razmer. Posebno pozornost in odobravanje je izrazil oni del govora, v katerem je pojasnil stališče vlade glede snovanja političnih strank. Ne more biti govora o vračanju na nekdanje plemenske, verske in pokrajinske stranke, ki s posebnim naglasom izjavil predsednik vlade in dodal, da v tem pogledu popolnoma soglašata njim tudi notranji minister dr. Korošec in prometni minister dr. Spaho.

Dr. Stojadinović je najprej zavrnul osebnih napade nekaterih opozicijskih govornikov na njegovo osebo kot decela neutemeljene in se nato bavil s finančnim delom dvanajstletja. Pobjal je trditve opozicije, da je vlada povečala proračun, ki da je dosegel že 15 milijard, ter da uvaja razkošno gospodarstvo. Ni razkošje, je dejal med drugim, če se povečajo krediti za zgraditev šol, za preskrbo vode, za nastanitev osnovnošolskih učiteljev in za vojsko. Za tako gospodarstvo prevzema vlada vedno vso odgovornost pred poslanci in pred narodom.

Vlada je pri svojem delu, ki ima za cilj pomirjenje in normalizacijo političnih prikl, našla razumevanje v vseh krajih in v vseh slojih naroda. Ni dvoma, da bo imela od tega koristi vsa država. Samo discipliniran narod ima pravico do največje svobode. Če ne bo to samodiscipline in pravega pojmovanja svobode, ki jo je sedanja vlada že v znatni meri dala, potem mi ne moremo nositi odgovornosti, ako bi proces normalizacije ne napredoval tako naglo in po oni poti, kakor to vlada iskreno želi. Apeliramo na vse one, ki se nazivajo za prijatelje naroda, prijatelje reda in prijatelje svobode, da nas pri tem delu podpro, da uspešno na poti, ki vodi v lepo in boljšo bodočnost Jugoslavije.

V drugem delu svojega govora se je predsednik dr. Stojadinović dotaknil ure-

ditve notranjopolitičnih prikl ter izjavil, da želi vlada z razširjenjem osnove, na kateri počiva avtoriteta države, doseči notranje pomirjenje in združitev vseh konstruktivnih sil. V tem pravcu naj se najde pot za napredek Jugoslavije. So še elementi, ki ne žele konsolidacije in ki bi hoteli povzročati nerede. Toda ogromni del našega naroda, tako onega, ki je zastopan v Narodni skupščini, kakor onega, ki je zastopan v opoziciji izven parlamenta, ima interes na tem, da krene Jugoslavija na boljša pota. Omenil sem, že, da hoče vlada spremeniti politične zakone v duhu in po željah naroda. Toda dokler zakoni obstojajo, dokler se rednim putem ne spremenijo, se morajo spoštovati od vsakogar. Avtoriteta oblasti mora biti v vsaki državi. Vlada se ne bo strahla nobenih ukrepov, da onarini in očuva avtoriteto oblasti. Treba je to povedati baš v sednji naši svobodoumnejši eri, da ne bo razočaranja na nobeni strani.

Nato je predsednik vlade govoril o politični borbi v Franciji, ki je šlo za specialna pooblastila vladi. (Dragutin Janković: Toda francoski parlament je vladi odklonil politična pooblastila!) Gospod kolega Janković, ko ste bili v vladi, ste o teh stvareh drugače mislili. Nikar ne preveč ne vlecite za jezik (Smeh). Volilni zakon je na prejšnjih volitvah pokazal svojo vrednost. Danes si je že ves narod o njem ustvaril svoje mnenje. To bo vlada vpoštevala pri svojem bodočem delu.

Da dobimo potom volitev Narodno skupščino, pa ni dovolj samo volilni zakon, nego tudi zakon o tisku in zakon o zborovanjih in dogovorih. Mi smo že brez novega zakona uvedli svobodnejši režim glede tiska. Isto velja tudi za zborovanja, seveda pa vse v mejah obstoječih zakonov. Za volitve pa je potrebno tudi formiranje po-

litčnih strank. Zdi se, da so se gospodje na levi prestrašili, da imam volilni mandat. Lahko vam povem, da ga nimam, marveč samo delovni mandat.

Volilne borbe ne sme nikdar več prevzeti na svoja ramena samo policija, bore se za vladne kandidate ali samo za nekatere izmed njih in bore se proti opoziciji, marveč mora preiti volilna borba na velike politične formacije, osnovane po zakonu. Z ustvarjanjem takih strank se ne ruši narodno in državno edinstvo, nego nasprotno, ono se s tem samo utrjuje in krepi. Bil sem lansko leto v Ameriki in sem študiral tamošnje strankarske prilike. Ameriški parlament bi bil isto, kar je bil nekdanji avstrijski, v katerem je vsak narod, vsaka verska skupina imela svojo politično stranko, ako bi ne bilo obeh velikih vladnih strank, ki se menjavata na oblasti. Vse, kar sem videl v Ameriki, je utrdilo mojo vero v pravilnost onih odredb naše ustave, ki določajo, da ne more biti političnih združenj na plemenski, verski ali pokrajinski osnovi v duhu nekdanjih političnih strank.

Posl. Baričević: Kaj pravita k temu gg. dr. Korošec in Spaho?

Predsednik dr. Stojadinović: Gg. dr. Korošec in dr. Spaho popolnoma soglašata s tem, kar sem tu povedal, kajti predsednik vlade govori vedno v imenu celokupne vlade. Vlada je prepričana, da so samo velike stranke dostojne tega imena in da samo velike stranke lahko koristijo narodu in državi. Želeč osnovanje velikih strank pa vlada ne želi, da bi se sama direktno vmešavala v to stvar, ker ne želimo ustnavljati strank od zgoraj. To prepuščamo narodu in vam, političnim ljudem iz naroda, da to storite, kadar in kakor sami smatrate za potrebno, toda razume se, vse v mejah zakona. Ko glasujete za proračunske dvanajstletje, boste s svoje strani položili temeljni kamen v zgradbo naše skupne boljše bodočnosti.

Glasovanje

Vladna večina je z odobravanjem sprejela izvajanja predsednika vlade. Nakar se je vršilo poimensko glasovanje. 190 poslancev je glasovalo za, 2 pa proti in sicer Vojta Lazić in Bora Djurić. Izmed slovenskih poslancev so se pri glasovanju abstinirali: gg. Prekoršek, Mohorič, Lukačič, Turk, dr. Fux in Dako Makar, vsi ostali slovenski poslanci pa so glasovali za proračun.

Zasedanje senata

Beograd, 20. julija. v. Senat se bo sestel najbrže v torek dopoldne ter bo predvidoma že na tej seji izročil dotlej v Narodni skupščini sprejete dvanajstletne svoje-mu finančnemu odboru.

Za torek popoldne ob 5. je sklicana seja Kluba senatorjev JNS. Na seji se bo izvršila volitev klubskega odbora in na dnevnem redu je tudi diskusija o aktualnih političnih vprašanjih.

Nastopna avdijenca novega čl. poslanika

Bled, 21. julija. -r. Davi je prišel semkaj novi češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. dr. Girs. V četrtek 25. t. m. bo v nastopni avdijenci v Bledu, izročil svoja akreditivna pisma Nj. Vis. knezu-namestniku Pavlu. Po izročitvi poverljivih listin bo dr. Girs odgovoril za par dni v Prago v svrhu dogovora in navodil za skorajšnji sestanek zunanjih ministrov Male antante, ki bo sredi avgusta na Bledu.

Laskavo priznanje g. Balugdžiću

Berlin, 21. julija. -r. Ob priliki pokojitve dolgoletnega jugoslovenskega poselnika v Berlinu Živojina Balugdžića posveča »Berliner Tageblatt« ugodnemu dip. omatu, ki zapuška Berlin in ki je bil v nemški javnosti zelo priljubljen, daljši blažak. List pravi med drugim, da zapuška Berlin najmočnejša in najbolj zanimiva osebnost med predstavniki tujih držav. G. Balugdžić je kot jugoslovenski poslanik razvijal nenehno veliko iniciativnost in njegovo delovanje je segalo daleč preko mej njegovih službenih dolžnosti. Kmalu po svojem nastopu je spoznal prirodne privlačne sile ki obstojajo med Nemčijo in Jugoslavijo in to spoznanje mu je bilo kažipot za dobo njegovega poslanikovanja v Berlinu.

50 kmetij pogorelo

Budimpešta, 21. julija. AA. V občini Mezelek je v hiši nekega kmeta izbruhnil ogenj. Požar se je tako naglo razširil, da je v najkrajšem času znel nad 50 hiš in jih popolnoma vpepeli. Uničena je tudi vsa letošnja žetev. Škoda je izredno velika.

Po odredbi Društva tiskarnarjev smejo iziti današnji ponedeljski listi samo na 4 straneh. Ker je tudi Narodna tiskarna, čeprav bi lahko tiskali liste že v normalnem obsegu, vezana na solidarnostni dogovor med tiskarnami, smo morali tudi mi omejiti obseg današnje številke

Sestava davčnih odborov.

Uspeh intervencije predstavnikov obrtništva

Beograd, 21. julija. -r. Kakor smo že poročali, je bila pretekli teden v Beogradu konferenca zastopnikov obrtništva iz cele države. Na konferenci so razpravljali o nekaterih važnih določbah novega finančnega zakona, nanašajočih se na davčne predpise. Glavna zahteva obrtništva pa gre za to, da se črta nove določbe v finančnem zakonu, s katerimi bi se izpremenila dosežanja sestava davčnih odborov. Deputacija obrtnikov je posetila predsednika vlade dr. Stojadinovića in finančnega ministra dr. Letica ter dobila zagotovilo, da se

bo ta določba v finančnem zakonu omilila in ustreglo izraženi željam gospodarskih krogov. V bodoče bodo davčni odbori sestavljeni tako, da bo dva člana imenovala pristojna zbornica, odnosno gospodarsko združenje, predsednika bo imenovala državna oblast, od ostalih dveh članov, ki jih imenuje davčna uprava, pa mora biti eden brezpogojno iz vrst davkoplačevalcev, ki plačujejo pridobitno. Na ta način naj bi se izpolnila kardinalna zahteva gospodarskih krogov da v davčnih odborih ne sme imeti večino davčna uprava.

Katolicizem in politika

Zanimiva izvajanja glasila vrhbosanskega škofa v zvezi z združitvijo klerikalnih frakcij z bivšo radikalno stranko

Sarajevo, 21. junija. r. Organ vrhbosanske škofije »Katoliški tednik« objavlja zanimiv članek o rešitvi političnih problemov v naši državi, v katerem toplo pozdravlja združitve klerikalnih frakcij z bivšo radikalno stranko. Pisec se sklicuje na govore, ki jih je imel eden izmed prvakov starih radikalov dr. Laza Marković na svoji agitacijski turneji ter pravi med drugim:

Pred par dnevi je imel na neki konferenci v Sarajevu znani politik in radikal dr. Laza Marković govor, v katerem je omenjal tudi stališče radikalne stranke do katoliške cerkve. Pri tej priliki je dr. Marković dejal, da ima katoliška cerkev v naši državi mnogo vernikov in da jo je treba vsestransko spoštovati. Kot star politik je dr. Marković pravilno in modro govoril ter resnično in realno očrtal odnos cerkve do radikalne stranke. Dolgo smo čakali, da bi prišlo do tega in hvala

Bogu, naposled je vendarle prišlo. To je edini način in samo pod tako predpostavko je mogoče o tem razgovarjati. Že se nam je zdelo, da bo vse to, kar je bilo ustvarjenega v teku 13 stoletij, izločeno in razveljavljeno. Obe vari (pravoslavna in rimska katoliška) in obe kulturni tradiciji sta komponenti jugoslovenstva. Katolicizem je pri Hrvatih in Slovencih narodna vera, prav tako kakor je pravoslavlje pri Srbih. To mora biti aksiom vse naše državne politike na cerkveno-verskem področju. List na koncu izraža prepričanje, da bodo vsa vprašanja med Hrvati in Srbi skoraj rešena, ker so na eni in drugi strani ljudje, ki spoštujejo eno vero prav tako kakor drugo. Ob koncu še list podarja, da je katoliška vera državna vera.

Pisanje glasila vrhbosanskega škofa je zbudilo v vseh političnih krogih veliko pozornost, ker pove med vrstami več, kakor pa v samem besedilu.

Abesinski spor ogroža mir v Evropi

Po mnenju francoskega tiska se je Mussolini tako angažiral v Afriki, da ne bo mogel odoleti nemški ofenzivi v Evropi

Pariz, 21. julija. AA. Francoski tisk z velikim zanimanjem motri razvoj italijansko-abesinskega spora. Pri tem skušajo listi ostati čim bolj nepristranski in brez-pogojno objektivni. Sicer kažejo veliki bojazen, da se ne bi spri izrodil v tej ali oni smeri, vendar pa zavzemajo vsi v svojih poročilih in komentarjih poseben ton, ki kaže, da francoska javnost ne bi rada zapravila ne italijanskega ne angleškega prijatelstva.

»Echo de Paris« piše med drugim, da bi bila prava blaznost žrtvovati zaradi tega spora francosko-italijansko prijateljstvo. V nekih okoliščinah bi Francija mogla celo moralno podpirati Italijo. Na tak razvoj italijansko-abesinskega spora moramo biti vsekakor pripravljeni. Pri tem pa ne smemo zanemariti položaja Društva narodov, na katerem je zasnovana vsa naša politika o kolektivni varnosti in miru.

»Echo de Paris« obžaluje, da se je Mussolini odločil angažirati Italijo v toliki meri tako v vojaškem kakor finančnem, političnem in moralnem pogledu, kakor da ne bi pomislil na to, da je nem-

ška vlada prav te dni sprožila veliko diplomatsko ofenzivo. Mussolini sicer pravi, da Italija ne glede na svojo akcijo v vzhodni Afriki ne bo dopustila, da bi se poslabšal evropski mednarodnopolitični položaj, vendar je lahko prepričan, da bo državni kancelar Hitler pač storil vse, da bi Italiji v Evropi čim bolj škodoval, in sicer baš tedaj, ko bo morala posvetiti vse svoje sile vzhodnoafriški aferi.

»Petit Parisien« je objavil poročilo svojega rimskega poročevalca, ki pravi, da presojajo italijanski politični krogi poslednji govor abesinskega cesarja, zelo resno in pravijo, da je bil mnogo bolj oster, kakor bi bilo sledipati iz službenega komunikata, ki so ga prejeli zastopniki tujege tiska. Glede na to bi bilo treba računati že s prekinitvijo diplomatskih odnosov med Italijo in Abesinijo. To pa bi še nikakor ne pomenilo vojne napovedi. Italija se bo že zaradi svojega moralnega prestiža skušala okoristiti z določbami pakta Društva narodov in angleško-francosko-italijanske pogodbe iz leta 1906.

Strahovita vročina in suša v Ameriki

New York, 21. julija. -r. Že teden dni imajo skoro po vsej Ameriki nenavadno vročino. Temperatura presega ponekod 70 stopenj Celzija. Ta nenavadna vročina že je doslej povzročila obilo škod. Zemlja je tako izsušena, da je vsa razpokana. Po mestih se asfaltirane ceste dobesečno tope. Tudi polivanje z vodo

nič ne zaleže. Suša je uničila večino poljskih pridelkov. V tovarnah so morali zaradi neznozne vročine ustaviti delo podnevi in delajo večino le ponoči. Mesta so napol izumrli, ker hiti vse v kopalnice, da najde uthe in ohladike v vodi.

Naloga berlinske policije

Berlin, 21. julija. AA. Novi upravnik berlinske policije g. Heilford je včeraj prevzel posle in sprejel poročevalca narodno-socialističnega glasila »Völkischer Beobachter«, kateremu je dal daljšo izjavo o svojem bodočem delovanju. Med drugim je poudaril, »Poleg borbe proti zločinski intelektualni krogom bo moja naloga tudi borba proti reakcionarnim elementom, proti komunistom in proti političnemu katolicizmu, to je proti elementom, ki zlorabljajo katoliško cerkev in njene učbenice v svrhu opozicije proti sedanjemu političnemu, gospodarskemu in socialnemu redu«.

Letalske nesreče

Bern, 21. julija. AA. Na poletu iz Milana v Amsterdam se je ponesrečilo v planinah Graubündena nizozemsko potniško letalo. Treščilo je na tla med dvema planinskima kočama. Od letala je ostal samo kup razvalin. Zemlja je vsa rdeča od krvi. Vijak je odrezal debla in krovnjo dreves kakor z britvijo. Večina potnikov se je vrnila iz nizozemskih kolonij in se je bila izkazala v Genovi. Od deset mrtvih potnikov je sedem nizozemcev eden je Anglež, dva pa sta Nemca. Člani posadke, ki so se tudi smrtno ponesrečili, so Nizozemci.

Kupuj domače blago!

Kakšen bo volilni zakon

Uvedeno bo tajno glasovanje, sistem vsedržavnih list pa bo najbrže ostal v veljavi

»Ozor« poroča, da bo vlada dr. Stojadinovića v najkrajšem času sestavila predlog novega volilnega zakona, za katerega vlada največje zanimanje ne samo v političnih krogih, marveč tudi v najširši javnosti. Po informacijah lista bo vlada najprvo proučila splošno razpoloženje v državi ter nato na podlagi tega sestavila načrt in ga predložila skupnemu odboru Narodne skupščine in senata, kakor je predviden v pooblastilih, ki jih zahteva vlada v finančnem zakonu. Kot sigurno se lahko smatra, da bo novi zakon predvideval tajno glasovanje, ker se je pokazalo, da javno glasovanje ni nikaka ovira za zmago opozicije. Ni pa še sigurno, na kakšni osnovi bo sestavljen novi volilni zakon. Glavno vprašanje, o katerem se ni od-

ločitve, je ali naj ostaneta tak zvezane nacionalne odnosno vsedržavne kandidatne liste, tako da ne bo mogoče postavljati kandidatnih list samo za nekatere pokrajine. V tem primeru bo še na dalje ostala v veljavi določba sešlajenega volilnega reda, da morajo biti postavljeni kandidati v večini banovin odnosno večini vseh srezov v državi. V političnih krogih se zavzemajo za takšen volilni sistem in opravičujejo to s tem, da se ne sme omogočiti cepitev moči in da se mora onemogočiti, da bi pri volitvah ožji lokalni interesi prevladovali nad splošnimi državnimi interesi. Politične kroge tudi zanima, ali bo uveden sreski volilni sistem, ali pa sistem okrožnih kandidatnih list na osnovi proporcionalne razdelitve mandatov.

Tujski promet na Primorju

Nasproti lanskemu letu je za 20 odstotkov boljši

Split, 21. julija. Obisk naših primorskih letovišč je letos prav lep, tako da mnogokje po hotelih ni več razpoložljivih sob. Na našem Jadranu je letos tudi veliko število dijaških kolonij in skavtov iz države in tujine. To velja za vse Primorje od Sušaka do Ulecinja. Po površnih cenitvah je obisk letos za 15 do 20 odstotkov večji nasproti lanskemu letu, čeprav je tudi lansko leto bilo zelo dobro v pogledu tujkega prometa.

V splošnem se opaža od leta 1930, dalje silno naraščanje obiskovalcev našega morja. Medtem ko število gostov močno narašča pa število nočnih ne narašča v razmerju s številom gostov nego je nekoliko manjše. Gospodarske razmere silijo ljudi na varčevanje. Vračevanje se opaža tudi v tem, da ljudje razmeroma manjše obiskujejo mala in cenena letovišča.

Split ima letos zelo dober obisk. V prvi polovici letošnjega leta je zabeležil za 1000 gostov več kakor lani. Opaža se, da tuji najraje iščejo zasebne sobe blizu morja. Dogodi se da ta ali oni ne dobi cenene sobe pa zato zapusti Split in si poišče manjše in cenejše letovišče. So pač gospodarske razmere take, da si mnogi ne morejo privoščiti dragih sob po hotelih. Spličani se v zadnjem času bavijo z mislijo zgradbe velikega modernega kopališča. Načrt je že izdelan.

Izmed ostalih kopališč na srednjem Jadranu ima glede obiska prvenstvo Makarska, čeprav nima preveč hotelov. Makarska tekmuje po številu gostov s Crikvenico in Rabom. Ima kakšnih 1800 tujcev, a tudi osrednjo vasi so polne gostov. Kaže, da bo postala Makarska z okolico morda najbolj priljubljeno letovišče na našem Jadranu.

Tudi v šibeniški okolici je število gostov letos naraslo. V Biogradu na moru je odličen obisk. Lepo se razvija tudi Zlariu. V njem sta bila otvorjena letos dva nova penzionca.

Zelo je obiskana dubrovniška riviera. Močan napredek se opaža v Lopudu.

V Boki Kotorskoj ima mnogo gostov Hercegovi. Poleg Dubrovnika in Hvara je Hercegovi najbolj znano primorsko zimovno lišče. Napredek se opaža tudi v Budvi, ki ima okoli 600 tujcev. To število trikrat presega kapaciteto gostinskih obratov. Solidne cene v Budvi zelo privlačujejo občinstvo. Dober obisk se dalje opaža v Petru, v Bečićih in vse do Ulecinja. K razvoju naše najjužnejše obale bo gotovo doprinesel tudi dvorec Nj. Val, kraljice Marije pri Sv. Stevanu. Dvorec je v glavnem že zgrajen in ga bodo uredili za bivanje do avgusta, ko se pričakuje prihod kraljeve družine.

Nenavadna tragedija na Barju

Svojega nasprotnika je nevarno poškodoval, nato pa skočil v Ljubljano

Ljubljana, 21. julija.

Na Barju se je v noči na danes odigrala nenavadna drama: v Črni vasi je hlapec Viljem Bonifer oklal in nevarno poškodoval posestnikovega sina Ivana Žitnika, nato pa skočil v Ljubljano in utonil. Zgodilo se je takole:

Snoči okrog 22.30 sta se na cesti v Črni vasi srečala 24-letni Viljem Bonifer, rojen v Nemčiji in pristojen v Krko, srez Litija, hlapec pri posestniku Kraljiču v Črni vasi, in 21-letni posestnikov sin Ivan Žitnik. Že dolgo časa sta se bila gledala po strani: menda je bila vmes ženska. Po kratkem besednem dvoboju je sledil dejanski spopad, v teku katerega je Bonifer nenadno potegnil nož in svojega nasprotnika večkrat sunil, da se je ta ves okrvavljen zgrudil. Po storjenem zločinu je Bonifer pobegnil, a ranjenega Žitnika so morali na pomoč poklicani reševalci prepeljati v splošno bolnišnico.

Bonifer je vso noč taval okrog, a davi okrog 5. je naletel nanj Žitnikov brat Franc. Vprašal ga je, zakaj je tako zdelal brata, dobil pa ni odgovora. V nekakem brezupnem strahu se je Bonifer slepo pogibal proti Ljubljani in skočil v vodo. Začel se je potapljati in je klical na pomoč. Na nasprotnem bregu sta taborila mesarski pomočnik Lovro Polensek in zasebni uradnik Karel Lavtar iz Ljubljane, ki sta prenočevala na prostem pod šotorom. Bilo je okrog 5.30, ko sta slišala Boniferjeve klice na pomoč. Z brega sta tudi videla nesrečnega, kako se je potapljati in so mu roke še mogle iz vode. Naglo sta mu po-

hitela na pomoč. Ko pa sta prihitela na nasprotni breg, je Bonifer že izginil v valovih. Polensek in Lavtar sta ga skupno s prebivalci Črne vasi iskala pol ure po vodi, naposled so pa nesrečnega Bonifierja le potegnili iz Ljubljane in ga prenesli na obrežje. Toda vsaka pomoč je bila zaman. Bonifer je bil že mrtev.

O tragičnem dogodku je bila obveščena policija, nato pa sta šla v Črno vas policijski zdravnik g. dr. Lužar in dežurni uradnik g. Kette. Odredila sta prevoz Boniferjevega trupla v mrtvašnico; ker pa je njegov gospodar posestnik Kraljič prošil, naj mu dovolijo, da ga položi na mrtvaški oder na svojem domu, je komisija njegovi želji ugodila in tako so prenesli utopljence na Kraljičev dom. V njegovem žepu so našli dva noža, žepni robc in več pisem, ki jih je bil naslovil na sorodnike in v katerih se najbrž poslavlja od njih. Njegovi starši, ki žive na Oslici pri Muljavi, so bili obveščeni o tragičnem dogodku.

Kakor pripoveduje posestnik Kraljič je bil Bonifer zelo prid in miren hlapec, vedno delaven in dobre volje. Zato se mu čudno zdi, zakaj neki se je bil sporekel z Žitnikom in ga poškodoval. Vse kaže, da se je fantu malo zmešalo in da je šel v smrt v trenutni duševni zmedenosti.

Ivan Žitnik je sicer po telesu laže poškodovan, na glavi pa ima zelo nevarno rano in je bilo danes njegovo stanje tako resno, da ga dežurni policijski uradnik ni mogel zadržati. Nenavadna drama, katere ena žrtev je morala v prezgodnji grob, druga se pa bori s smrtjo, je zbudila danes v Črni vasi in na Barju mnogo razburjenja.

Pretep na prireditvi

Pri otvarjanju Kulturbundovega doma v Stari cerkvi pri Kočevju so se stopili udeleženci in okoliški Slovenci

Kočevje, 21. julija

Snoči je imel nemški Kulturbund pri Stari cerkvi slovesno otvarjanje lastnega doma. Pri baki, ki se je vršila ob tej priliki, pa je zdajci prišlo do prepira s skupino slovenskih okoličanov zaradi vzklikov, ki so se čuli iz vrst nemških udeležencev. Kratkemu prepiru je sledil besen pretep, pri katerem so stopili v akcijo ko-til, boksaarji, revolverjerji in celo glasbeni instrumenti. Tudi nožev ni manjkalo. Pravijo, da so udeleženci prireditve že podneli izživljati nekatere okoliške Slovence s tem, da so jim kazali revolverje.

Pretep je zahteval več poskodbencev na obeh straneh. Koliko je ranjenih, zaenkrat še ni znano. Med drugimi je obelzel nevarno ranjen neki slučajno prisoten Ljubljančan, ki se je nehote zapletel v pretep. Zado-vo preiskujejo oblasti.

Zalostno statistiko nam nudijo te številke: V 50 glavnih državah na svetu je lani umrlo okrog 2 in pol milijona ljudi zaradi slabe prehrane, samomor pa je izvršilo 1.200.000 ljudi zaradi gladovanja in nezaposlenosti.

Peter Robinson:

Vlak po potrebi

Pozorišče: Majhna železniška postaja lokalne železnice. Postajno poslopje je obraslo »s prijaznim zelenjem«, kakor se navadno izraža izobražen človek; danes pa napravljajo prav melanholičen vtisk, zakaj s prijaznega zelenja dere voda v veletokih. Že ves dan — zdaj je četrta na 19. uro — je deževalo. Zato ni sprejel vlak, ki se je bil pravkar odpeljal, nobenega potnika, čeprav je nedelja. Na stranskem tiru stopi vlak, sestojec iz stroja in dveh vozov. Vlak je čisto brez nadzorstva, tako rekoč brez gospodarja. Iz lokomotive se kadi in se širi neprijeten vonj.

Osebe: Dva postajna nameščenca, strojevodja, kurjač in sprevodnik zapuščenega vlaka. Zadržujejo se v prostoru, ki ni prav razkošno opremljen in ki ima napis Sprejemanje in oddajanje prtljage. Prvi trije igrajo marjač, kurjač kibicira, sprevodnik spi na zaboji z napisom: Brzovozno blago! Pokvarljivo!

Dež pada dalje kakor vrednote brez dividend, iz lokomotive se še zmerom kadi, strojevodja je napovedal berača, toda je pri tretjem vzetku ujet. Kurjač si znova tlači pipo, sprevodnik smrči nemelodično, postajna ura se pomakne na 19.21.

Zdajci prihitita z vso naglico debel gospod in pes nedoločljivega plemena, mešanica ovčjaka in jazbecarja. Pes vleče gospodarja na vrvi za seboj, tako da se vidi, kakor bi bil gospodar pes, ki ga mora gospod ubogati, dasi je sicer verjetno nasprotno. Gospod je napravil danes izlet. Vse kaže, da je njegova notranjost dobila prav toliko vlage kakor njegova zunanost. Tudi pes ima čisto premočen kožuh, samo da je trezen.

Gospod priveže psa na edino klop pod zaščitno streho, s čimer se lastniško razmerje popolnoma pojasnja, in začne iskati ljudi. Naposled zagleda skozi steklena vrata v prtljajnem prostoru sedečega nameščenca. Nekaj časa ne ve, ali bi šel naprej ali ne, naposled pa med neprestanim močnim omahovanjem vendarle vstopi, prevrne se mimo grede neke kovčge, nato pa izjclja vprašanje:

»Kdaj se odpelje vlak?«

»Se je že odpeljal pred četrta ura,« zagodrnja postajni nameščenec številka ena. Dolgotrajen molk. Potem vprašanje: »A kdaj se odpelje naslednji?«

»Čez dve uri.« Prizvok odgovora pomeni: »Vrag naj te vzame.«

Debeli gospod spet odstoplja iz prostora. »Svinjarija!« reče.

Nameščenca si s kratkimi, pomembnimi pogledi povesta, da je moral tujec zaužiti precejšnjo količino tekočine.

Gospodarstvo

Vsdržavni kongres trgovcev

Kakor je »Jutro« že poročalo, se je vršila prejšnji ponedeljek v Beogradu seja Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj, na kateri so razpravljali predvsem o davčnih spremembah, ki so predvidene v predlogu zakona o proračunskih dvanajstinah.

Po končani razpravi in sprejetju resolucij so na seji sklepali tudi o sklicanju vsdržavnega kongresa trgovcev. Lani je bil prvi tak kongres v Skoplju, letos pa se bo po sklepu Centralnega predstavništva vršil v Zagrebu, in sicer 7. in 8. septembra. Prvi dan bo posvečen konferenci delegatov vladnih zvez trgovskih združenj, razpravljalo se bo o referatih, o organizaciji in financiranju Centralnega predstavništva ter o vprašanju strokovnega tiska. Drugi dan bo svecana seja, na kateri bo Centralno predstavništvo podalo svoje poročilo. Na dnevnem redu so poleg tega naslednji referati: 1) finančno - fiskalna politika (referat zveze v Novem Sadu), 2) zadruge, industrijske prodajalne in veliki trgovski magacini (ref. Sarajevo), 3) definitivna rešitev kmetijskih dolgov (ref. Zagreb), 4) socialno zavarovanje (ref. Skopje), 5) unifikacija mestnih in banovinskih trošarin (ref. Split).

★

Češkoslovaški hmeljski nasadi trpijo zaradi suše. Zateško združenje hmeljarjev poroča, da je bila pretekli teden tendenca na hmeljskem trgu čvrsta pri cenah 1800 - 1700 Kč za 50 kg. Okrepitev cen pa ni toliko posledica majhnih zalog in večjega konsuma piva zaradi vročine, kakor posledica dnevno slabših izglodov za novo leto. V teku tedna je bilo sicer malo dežja, ki pa ni zadostoval, da bi mogla rastlina nadaljevati rast in preiti v cvet. Nasadi, ki jih niso umetno namakali, so hudo izsušeni.

Smrtna nesreča v pre-mogovniku

Koprivnica, 21. julija.

V rovu premogovnika imovne občine gjurjevske v bližini vasi Glogovec je bil večeraj zjutraj zaposlen rudar 31-letni Miro Klačinski iz Badnje Hrvatske Zagorju. Nenadno pa se je nad njim odvrnil zemlja in ga tako zasula, da se je zadušil. Pokojnik je zapustil ženo in dva nepreskrbljena otroka.

V teku desetih dni je to že drugi primer smrtne nesreče v premogovniških koprivniških okolice zaradi rušenja zemlje. Oblastva bodo preiskala, ali sta bili mesti nesreče po predpisih zavarovani.

—Tujski

Hitre poroke niso nič modernega

Stari godrnjavci tožijo, da se za njihovih časov ljudje niso poročali tako na vrat na nos in brez premisleka kakor dandanes. Ampak to ni popolnoma res; tako je že davno bilo, kakor nam pove zgodovina. Nedavno so našli poročne knjige pri cerkvi Mayfair v Londonu. Iz njih se razvija, da je bila ta cerkev pravcaro pribežališče parov, ki so se želeli prav na hitro poročiti. Hitrim porokom se zlasti ni upiral odnosen župnik Keith, ki je živel pred 200 leti. Razumel je silo parčkov in jim ustregel; seveda ga je en zlatnik, ki ga je dobil za svojo spoznavost in trud, odškodoval za vse sitnosti, ki so mu jih delali razburjeni starši od njega poročenih parov. Moč je bil tako priljubljen v tem pogledu, da zaznamuje njegova poročna knjiga do 6000 porok na leto. Najzanimivejši primer iz nje je poroka vojvode Hamiltona. Ta se je zagledal v neko lepo mladenko, čez dva dni ji je razodel svojo ljubezen, ki je bila uslišana, tako da sta oba prišla pod noč k mayfairskemu župniku kot ženin in nevesta, pol ure po polnoči pa sta odšla kot zakonito poročen par. Pri tem se je zgodila neka neprimernost. Mladci par je namreč v naglici pozabil, da za poroko treba zakonskih prestonov. Ampak kakor je šlo vse hitro, je bila tudi ta zapreka premagana. Ženin je odtrgal od cerkvenega zastora dva obročka in ju izročil župniku. Ta je razumel in ju natihnil ženin in nevesti na prestana.

Skrbi za ogrožene brate — bodi Cirilmetodar!

Postajna ura kaže 19.30. Postajni nameščenec številka dve je pravkar pri voznih listkih, ko se spet odpro vrata. »Vi, kakšne zgodbe ste mi pa pripovedovali! V voznem redu je še en vlak, in sicer za 19.50.« Glas debelega gospoda je globoko užaljen. Od njegovih besed se sprevodnik zbudi in se počasi dvigne na brzovoznem zaboji s pokvarljivo vsebino do sedečega položaja.

Postajnemu nameščencu številki eni postane neprijetno, kar je razumljivo, saj igra marjač. »Poglejte sami, prosim vas prijazno!« V debelem gospodu se duh zaužitih pijač — drugega duha morda sploh nima — hudo razburja. Ali je uradništvo za občinstvo ali občinstvo za uradništvo, kriči in izkuša dati svojemu obrazu zmagovalen izraz, kakor bi bil sam duhovni spočetnik tega duhovitega vprašanja. Zunaj privezanj pes sliži gospodarjev glas in začne besno lajati. Sprevodnik, ki so ga zmotili samo v spanju, ne pri kartah, je prijazen razpoložen, in poveda tujca ven pred vozni red. »To je samo vlak po potrebi,« pojasni, »saj vidite pripombo.«

Tri minute potečejo, preden debeli gospod prečita pripombo: Vlak ob 19.50 vozi iz Waldheima ob nedeljah po potrebi, če se proda vsaj 40 voznih listkov. Postajna ura kaže zdaj 19.36. Kakor se vidi, se v debelem gospodu

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 21. julija.

Letošnji julij ima svoje muhe. Že od začetka meseca je vročina stalno naraščala, da je bila na polju že suša, in menda razen kopalev ni bil nihče zadovoljen. No, pritožijo se pa lahko zdaj vsi oni, ki sede vse teden po zatohlih lokalih in pisarnah ter se veselo na nedeljski izlet ali na kopanje. Danes je bila namreč že tretja nedelja, ki je vsem tem pokvarila račune. Ves teden je bilo lepo, a danes se je kakor prejšnje nedeljo skisalo, da ljudje niso tvegali izleta.

Lep pogreb

Popoldne je izpred hiše žalosti na Večni poti 7 pod Rožnikom nastopil zadnji pot ugodni trgovec in hišni posestnik g. Anton Fatur. Še v četrtek popoldne je bil zdrav in vedrega obraza v naši upravi, kjer je naročil, naj mu od ponedeljka dalje pošiljajo »Jutro« v Stražo pri Novem mestu, kamor je hotel na kratek oddih, a v petek ga je doletela nagla smrt. Kakor priljubljen je bil pokojnik, je prišel današnji pogreb. Pred hišo žalosti mu je zapel Premelčev oktet.

Maribor preko nedelje

Maribor, 21. julija.

Planinci

so šli današnje nedelje v dve smeri. Pri Sv. Urbanu je bila slovesna blagoslovitev pravnjenega stolpa, ki jo je izvršil msgr. Ivan Vreže. K slovesnosti je prišlo veliko število mariborskih in okoliških planincev. Na Boču pa so slovesno premevali šestletni razglednega stolpa. Zbralo se je mnogo planincev z vseh strani, zlasti ker je bil najavljen Živkov seplet. Tudi kmečka godba je poudarila planinsko slavo s svojim sodelovanjem.

Upokojeni oficirji in vojaški uradniki

so imeli popoldne pri Ortu naselovni občini izbor krajevne organizacije Združenja upokojenih oficirjev in vojnih uradnikov. Zbor je bil dobro obiskan. Prisostvoval je tudi aktivni podpolkovnik g. Nikolič kot zastopnik poveljnika mesta. Občni zbor je vodil upokojeni polkovnik S. Dolanc, ki se je spomnil tragične smrti kralja Ureditelja. Obrazložil je pomen organizacije. V upravo so bili izvoljeni pretežno člani pripravljalnega odbora s polkovnikom S. Dolancem na čelu.

Imajo ga

Policiji se je te dni posrečilo aretirati 20-letnega trgovskega potnika Gjurza

Dragocene šahovske figure

je izdelal švedski kapitan de Laval. Hkratu so prava umetnina in svojevredna posebnost. Kralja predstavlja linijska bojna ladja, kraljico fregata, ostale figure pa drugovrstne ladje, vse iz 18. stoletja. Vsaka ladja je popolnoma opremljena, ima jadra kakor to-pove in moštvo. Vsak mornar je na svojem mestu: krmar pri krmlju, drugi na jadrnih, sidrih, topovih. Skozi odprtino v krovu, v kateri je vdelano povečevalno steklo, se vidi celo kuhar v kuhinji s ponjavo v roki. Ta dragocena umetnina je zdaj prišla v pomorski muzej v Stockholmu.

Dostavljanje pošte v Tihem oceanu

ni tako preprosta reč, kakor nam kaže nestopni primer. Na angleškem otočju Tongi živi med domačini le peščica belih ljudi, ki so trgovci in morajo zaradi tega biti v zvezi s svetom. Redno poštno zvezo pa ovirajo koralne čer in kletci, ki onemogočajo ladjam, da se približajo otokom. Kakor pride ladja s pošto, da ljudem znamenje. Mladci domačini potem priplavajo k ladji in eden izmed ladijskih oficirjev dene pošto v plo-

žalostinko. Na zadnji poti so ga spremljali poleg užalostenih sorodnikov številni trgovci, zlasti pa Rožodolanci, in Podrožičani, med katerimi je bil splošno znan. Naj počiva v miru.

Otrok padel s podstrešja

V bolnišnico so pripeljali 5-letnega Karla Sinkovca, doma iz Tisovec, srez Kočevje. Otrok se je potikal po podstrešju domače hiše in je nenadno izgubil ravnotežje. Padel je precej globoko in dobil hude notranje poškodbe. Dečkovo stanje je resno.

Morski volk v Ljubljani

Jutri zjutraj pripeljejo v Ljubljano s Sušaka nenavadno morsko pošast, 2500 kg. težkega in 7 m dolgega morskega volka, ki so ga bili te dni ujeli ribiči pri Senju. Morski volk je izreden eksplamir in bo razstavljen samo en dan v Ljubljani, in to najbrž na prostoru Ljubljanskega velesejama ali pa na vrtu Sagnetičeve hiše, kjer ima zdaj svojo razstavo društvo Zoo. Natančneje glede prostora bo poročal jutrišnji »Slovenski Narod«.

Železniški voz v plamenih

Potniški vlak, ki vozi iz Ljubljane proti Mariboru, je imel v bližini Slov. Bistrice nesrečo, in sicer je nastal ogenj v vozu II. razreda. Potniki so takoj potegnili za zavoro nato pa se je z vodo iz bližnjega potoka posrečilo ogenj pogasiti. Vlak je prišel v Maribor s polurno zamudo. Ogenj je zanetil iskra iz lokomotive.

Nevaren vlomilec za zapahi

Orožnikom se je posrečilo aretirati 27 letnega posestnikovega sina Hermana Kalisnika iz Zgornjih Hoč, ki je v družbi s svojimi pajdaji strahoval radenjske občane. Osumljen je treh vlomov: pri kolarskem mojestru Ivanu Knapčevu v Sp. Radvauju, v delavnici Vilfrida Spindlerja v Novi vasi in pri posestniku Josipu Kobanu v Sp. Radvanju.

Vremenski pregled

Evropa: Visok pritisk na jugozapadu in zapadu, depresija v ostalih delih, jasno nad Sredozemskim morjem in v južno-vzhodni Evropi. Vostalih delih prevladuje oblačnost ponekod z dežjem. Temperatura je na zapadu padla, zvišala se je pa na vzhodu. — Jugoslavija: Oblačno v dravski banovini, deloma oblačno v dunavski in zapadnem delu savske banovine. V ostalih delih države jasno. Dežja ni bilo. Temperatura se je zvišala povsod. Minimum Mrzla vodica 12, maksimum Jaša Tomić (na rumunski meji) 38.

Napoved za ponedeljek: Pretežno oblačno v večjem severnem delu države, kjer bo najbrž dež z nalivi in mestoma nevihtami. Na skrajnem jugu jasno. Temperatura bo padla.

Tel. 21-24 ELITNI KINO MATICA Tel. 21-24

Danes ob 4, 7% in 9% ur.

VELEFILM ARKTIKE

ESKIMO

GLOBOKO ZNIZANE CENE

HLADNA DVORAN

pripravlja mogočen sklep. Točno ob 19.38 se spet odpro vrata prtljajnega prostora in pokaže se skoro veder obraz debelega gospoda. »Prosim, kdaj se pa odpre blagajna za vozne listke?«

Postajni nameščenec številka ena udari po mizi. »Pred dvema urama se ne odpelje noben vlak. Kolikokrat vam bom še moral to povedati!«

Debeli gospod se modro smehlja in samo njegov ne čisto ubogljiv jezik manjša impozanten vtisk njegove izjave: »Jaz se odpeljem ob 19.50. Zato kupim 39 voznih listkov do naslednje postaje in enega do mesta.«

Nenaden preokret položaja. Strojvodja poskoči, kurjač pozabi vleči svoj pipo, sprevodnik, ki je spet hotel leči na zaboj z brzovozno pokvarljivo vsebino, se skremži obraz, oba postajna nameščenca sta ganjena.

19.45. Vlak, ki je stal na stranskem tiru, se pripelje pred postajo. Iz lokomotive se močnejše kadi. Postajni nameščenec številka ena je prodal debelemu gospodu 40 voznih listkov, ki stanejo osem mark 50 penigov. Trgovec z blagom na debelo mu je porinil denar pred roke s tisto znano prijazno gesto, ki naj govori o obilici in zaničevanju denarja.

Debeli gospod je odvezal psa in štorilja k vlak. Postajni nameščenec številka dve si vestno ogleda vsak vozn

listek, preden ga preluknja. Ura kaže 19.48, ko dovrši svoje opravilo. Kakor triumfator hoče tujec k vlak. »Kaj pa pes?« vpraša nameščenec.

Nerazumevajoči pogledi vprašanega. Ura kaže 19.49.

»Voznega listka za psa mi niste pokazali.«

»Za psa? Človek, kaj vam pa pade na um, saj sem kupil 40 voznih listkov!« Od piva hripavi glas debelega gospoda začne spet mračno godrnjati.

Nameščenec skomigne z rameni in gleda ravnodušno v svet. »Vozni listek za psa tudi potrebujete. Ne gre drugače.«

Debeli gospod dobi temnordeč obraz, klati z rokama okrog sebe in začne v naslednjem trenutku vse križem zmerjati. Kazalec na postajni uri se pomakne na 19.50, postajni nameščenec številka ena dvigne roko v znak za odhod.

...

Casopisno poročilo: Renitenten potnik. Sinoči je na postaji Waldheimu privatnik Birkbüchler v pijanosti zagrešil hude reči. Možaka je postajno osebo le z velikim trudom obvladalo. Birkbüchler se bo moral zagovarjati pred sodiščem zaradi materialne in telesne poškodbe in zaradi žaljenja postajnega osebja.

Sportna nedelja

Remis brez gola pri nas

ter zmage BSK, Gradjanskega in Jugoslavije so bile rezultat včerajšnjih tekem za točke

V tabeli je prvi še zmerom — Hašk

Ljubljana, 21. julija.

V državnih prvenstvenih tekmah v nogometu je bilo danes angažiranih osem moštev v samih srečanjih, ki so bila važna bodisi za vrstni red v vrhu ali pa na dnu tabele. Počivala sta to nedeljo Hajduk in Concordia. V ostalem se je reklo, da bo ta nedelja še razbistrila situacijo...

V Ljubljani sta se srečala prvi in zadnji iz tabele. Mnogo glasove je bilo za to, da Hašku ne bo lahko spraviti na tujih tleh obeh točk. Tekma je res vrgla Hašku samo eno točko, Primorju pa dala drugo, s katero si je pomagal z nesrečnega zadnjega mesta v tabeli. Če

Primorje : Hašk 0 : 0

Na Primorju so imeli danes pester spor. Komur se je ljubilo, je lahko gledal štiri ure nogometa: eno prijateljsko in dve prvenstveni tekmi. Uvod so napravili na računski tekmi.

Primorje jun. — Celje jun. 2:1 (2:1). in so v nezanimivi igri ostali domači s tesnim rezultatom zmagovalci.

Korotan : Sloga 11 : 0 (2 : 0)

Slogaši so šli po 1:5 iz Kranja s slabimi upi v borbo. Toda o takem debaklu se jim nemara ni sanjalo. Prvi polčas je bila igra dobra in zanimiva, vrstilo se je mnogo napetih prizorov. V splošnem so bili Kranjčani boljše moštvo in stalno prevladovali. S seboj so imeli številno publiko, ki je s svojim glasnim zanimanjem že v predtekni ustvarila razpoloženje, sicer običajno šele v teku glavnih dogodkov. Ob prvem golu si je enako vneta kot lepa navijačica iz Kranja na tribuni kar oddahnila: na glas je šestela 6:1 (ker štejeta oba rezultata skupaj), pozneje, kajpak, njeno matematično znanje ni bilo toliko, da bi ostala ves čas v tekočem.

V ostalem so Slogaši svojo usodo zaslužili. Ko so videli, da se stvar ne da ne rešiti ne popraviti, so vrgli puško v koruzo; enega je sodnik izključil, sledila sta mu še dva prostovoljna in poslednje tretjino so Kranjčani igrali trening na en gol proti osmim igralcem. Dobro so ga zagodili ljubljanskemu prevaču. Živijo Korotani!

Primorje: Logar — Hassl, Bertonec I. — Jug. Slamič, Boncelj — Janežič, Pupo, Pepček, Jež, Zemljčič.

Hašk: Grims — Slivak, Golac — Kovačević, Gajer, Kunat — Medenič, Pink, Horvat, Leimert, Petrak.

Hašk bi bil skoro ostal sobi zvest — na ljubljanskih tleh. Tokrat mu je sicer uspelo, da je prekinil s fatalno tradicijo in je odnesel vsaj eno piklo domov. Toda mnogo ne manjkalo in bi bil šel kljub vsemu še vedno za oko tako lepi igri, morda prav zaradi nje, iz Ljubljane brez vsake točke.

Igra je bila zopet

čisto v prvenstvenem slogu,

ostra in borbena; o vseh igralcih se lahko mirne duše reče, da so dali vse, kar so mogli, vse kar so znali. Haškovcem se je posrečilo dober del igre vsiliti svoj sistem, in tako so potekali dolgi preledski borbe v Haškovi igri kombinacijskih potez po tleh, ko so imeli domači predvsem priliko misliti na lastno obrambo. V prvem delu igre so se črno-beli močno trudili, da bi v igro uvedli svoj način polvisokih žog, in so na momente uspevali, tako da je tudi Hašk bil prisiljen povzeti njihovo igro. Toda kmalu se je opazilo, da med posrednimi deli ni prave povezanosti, ki bi bila zagotovila tem prizadevanjem trajan uspeh. Haškova obramba in srednja vrsta je vedno zopet splavala iz zagat in diktirala s kratkimi pasovi po tleh tok dogodkov po svojem kopetu.

Črno-beli so se od nedelje zelo popravili.

Toda pot do primerne ugajenosti v moštvu je še dolga. Vsa obramba je bila v svojem delu izredno odločna. Logar je sigurno preprečil vsako protivniškovo nakano, da bi ga prišilil h kapitulaciji, sicer pa v Haškovi napadalni petorici ni bilo pravega strelca; zelo uspešen in poštvovalen je bil Hassl, pošiljal je tudi dobre odbojne žoge v polje. V tem pogledu je njegov tovariš zaostajal za njim, bil pa je v skrajnem obrambnem poslu enako zanesljiv. Šepanje

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«

predvaja na splošno željo občinstva rusko opereto

PASTIR KOSTJA

izjemoma danes ob 7. in 9. uri! Telefon 33-87

je pričelo v srednji vrsti. Defenzivno so bili vsi trije krilci dobri, toda kaj je n. pr. počenjal Jug z žogami, ki jih je odvezal protivniku? Devet od desetih jih je končalo zopet pri nasprotniku in to se je ponavljalo vedno znova. Tudi sicer ni napad prejemal od srednje vrste mnogo uporabnih žog, dodajanje je bilo od sile netočno in pomanjkljivo. Seveda gre velik del krivde pri tem na rovač samega napada, ki bolega na svoji menda prirojeni napaki, da se ne zna nihče prav postaviti. V napadu je bil najslabši mož Zemljčič. V vsej igri ni dal niti enega uporabnega centra na sredo, stal je stalno za svojim krilcem, in če je že imel kaj čistega pred seboj, je redko kako stvar speljal v redu. Na Janežiča, ki je bil precej odločnejši in uspešnejši, so vse premalo igrali. Slabost levih nog? Pupo je

ne za dati, vsaj do prihodnje nedelje! Ostala srečanja so se končala z znanimi favoriti, pri čemer pa je značilno, da so rezultati nenavadno tesni.

Slika prvenstvene tabele je za prihodnji teden naslednja:

Hašk	15	8	3	4	29:25	19
Jugoslavija	13	8	2	3	31:17	18
BSK	14	8	1	5	38:22	17
Hajduk	15	6	4	5	45:26	16
Concordia	14	5	6	3	28:19	16
Gradjanski	12	7	1	4	21:17	15
Bask	14	4	3	7	33:40	11
Slavija (S)	15	6	1	8	21:32	11
Primorje	15	3	4	8	15:37	10
Slavija (O)	15	3	3	9	19:45	9

po svoji stari navadi mnogo zaviral, spuščal se je v razne dvojboje, ki jih ni vedno uspešno prestal, svoji okolici pa je dodajal na moč netočno. Pepček se je v sredini boljše znašel kot v zvezi, od svoje nekdanje forme pa je še vedno precej daleč, edino prav sigurno šanso je neverjetno upropastil. Jež je po svojem povratku menda brez treninga; njegova prisotnost je vnesla v napad neko odločnejšo potezo, vendar je vzdržal samo polovico igre. V borbi s Haškovo igro je moštvo proti koncu močno opešalo, vztrajali pa so vsi do konca poštvovalno z vsemi svojimi hibami in vrtilinami.

Haškovci so, kakor rečeno, prinesli s seboj

svojo tipično igro

in so jo predvajali do konca. Zagrizli so se sicer v borbo, saj jim gre za prvo mesto, toda po svojem starem običaju so s kombinacijami pretiravali v neskončnosti. Njihov napad je imel sicer zelo težak posel s črno-belo obrambo. Ne more se trditi, da ni v vsej napadalni petorici nobenega resnega strelca. Znana sta Petrak in Medarič. Ali na strel, na čisto pozicijo ni prišel nihče niti samo enkrat. Tako jim skoro res ni preostajalo drugo, kot v večini kombinacijah iskati in si v potu svojega obraza skušati ustvariti kakšno priliko, vse dotlej, dokler ni posegel kdo iz nasprotne obrambe energično vmes; in vse pripravljeno in gradeče delo je bilo treba začeti znova. V trenutkih črno-belih ofenzivnih sunkov je imela Haškova obramba po večini lahek posel. Večino žog je prejemala v čistem položaju in jih nemoteno vračala v polje. Ko bi bil pritisk močnejši, bi se bila morala udati, če — bi imela opravka z odločnejšim napadom. Krilska vrsta je držala stvar po koncu. Bila je enako dobra v obrambi kot v podpori napada. Gajer je bil vedno — povsod, tudi med napadalci, vendar tukaj brez posebnega uspeha. Kot

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti jutraj na prazen želodec čašo

Franz Josefove

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 26. V. 1935

moštvo so Haškovci dobro vigrana, uglajena celota, v kateri funkcionira vse kot po vrstici. Skratka Hašk v nespremenjeni, vedno isti izdaji.

Potek dogodkov

je bil v nekaj besedah naslednji: Pr. otvoril in ima po par potezah Haškovce pred golom. V 3. min konča uspešen Medaričev napad pri Petruku in prva šansa je zrela, vendar Logar se ne da ukaniti. Tudi domači napadajo ostro, in v 9. min privede lepa akcija med Zemljčičem in Ježem situacijo pred Grimso, ali Lute ni srečno na strelu. V naslednji minuti kot za H, ki ga Bertonec odbije, občinstvo ni zadovoljno z vsemi sodnikovimi odločitvami in ponovno uprizori demonstracije. Še en kot za Haška, pa v 20. min bi bila skoro padla odločitev. Po zelo lepem napadu je Pepček sam na par metrov pred praznim golom in pošlje čisto na lahko v prazno, pa zgreši! Igra je potem odprta, Pr. mnogo greši zaradi netočnih žog. Hašk je preciznejši, povezanjši. Od 30. min dalje je Pr. potisnjeno v defenzivo, iz enega izmed redkih sunkov naprej rezultira v 38. min. kot, ki ga Zemljčič lepo strelja, Pepček pošlje volley proti голу in Jež povzame z glavo, ali žoga gre tik mimo.

V 2. min drugega polčasa izvaja Pepček nevaran prost strel. Jug v nalezu zgreši in zopet je pripravljena izredna prilika. V nadaljnjem mora Logar posredovati, črno-beli napad si pribori še dva kosa, po preteku pol ure pa zopet pustijo in tokrat dokončno. Zadnjih 15 do 20 minut je Hašk stalno gospodar situacije v polju do nasprotnih obrambe, dalje ne gre. in slika se do konca ne spremeni.

Za občinstvo je bil Hašk bolj privlačen od osišeke Slavije. Bilo je preko 1.500 ljudi, ki so se navezadnje zadovoljili tudi z delnim uspehom.

Sodil g. Saranec, menda in zakaj iz Sarajeva, precej nesigurno in mestoma površno. Sprejeda je mnogo prikritih faulov.

Ali si že član
„Vodnikove družbe“?

zlasti Haškovih, in piskal vsa en sam offside, s čimer ni rečeno, da jih ni bilo več.

BSK : Bask 4 : 3 (2 : 3)

Gradjanski : Slavija (S)

1 : 0 (1 : 0)

Jugoslavija : Slavija (O)

2 : 0 (0 : 0)

Prvenstvo celjskega II. razreda

SK Atletik : SK Olimp 2:1 (1:0)

Celje, 21. julija.

Danes se je vršila na Glaziji pred približno 500 gledalci zaključna drugorazredna prvenstvena tekma med Atletiki in Olimpom. Tekma je bila napeta in živahna. Atletiki so pokazali dobro kombinacijsko in tehnično igro in so bili po večini v premoči. Olimp je igral poštvovalno, toda napad je bil premalo povezan in odločen. Razen tega so vsi igrali zelo ostro in tako kvarili igro. Tri minute pred koncem je prišlo med dvema igralcema do dejanskega incidenta, v katerega so se pozneje vmešali še drugi igralci in tudi publika. Tako da je nastal na terišču splošen pretep. Sodnik je zaradi tega zaključil tekmo, ki ni nikoli bila v čast celjskemu nogometu.

Sodil je g. dr. Mlinarič iz Zagreba objektivno in točno, toda premalo strogo glede faulov.

SK Atletik si je s to zmago z enakim številom točk in boljšo razliko golev od Olimpa osvojil prvenstvo II. razreda v celjskem okrožju.

★

Tekme za srednje-evropski pokal. V včerajšnjih tekmah za srednjeevropski pokal sta zmagala Ferencvaros in Juventus. V Budimpešti je bila tekma med Av. in Ferencvarosem prva in se je končala s 4:2 za Mađare. Naskok dveh golov bo najbrže premajhen, da bi ž njim prišli v finale. V Turinu je Sparta izgubila z 1:3; ker je bil rezultat prve tekme 2:0 v korist Čehov, je razlika iz ravnana, tako da bo potrebna za izločitev finalista še tretja tekma na nevtralnem tleh.

★

A S K Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 20. važna seja sekcijskega odbora pri Rebu.

Na ženski realni gimnaziji v Ljubljani zaradi sklepa občinskega sveta ljubljanskega v jeseni ne bo vpisovanja za 1. razred.

Kolesarstvo

Dirke za prvenstvo v banovini

V seniorski skupini je postal prvak Franc Abulnar (Hermes); v juniorski skupini pa Karel Lavrih (Hermes).

Maribor, 21. julija.

Ljubljanski in mariborski kolesarski podsavez sta priredila danes kolesarske dirke za prvenstvo dravske banovine, in sicer so seniorji dirkali na 135 km dolgi poti Ljubljana—Maribor, juniorji pa na 71 km dolgi progi Celje—Maribor. Start obeh skupin je bil pri mestnem vodovodu na Tržaški cesti v Mariboru. V kategoriji seniorjev je startalo ob 6.05 pred cerkvijo sv. Cirila in Metodija na Tyreševi ulici 9 dirkačev, od katerih je prispeło na cilj 6, do čim so trije na progi izstopili. Juniorji, 11 po številu, so startali ob 8.35 pri km 71.090 na Mariborski cesti v Celju.

Že ob 10. uri so se zbrali pri mestnem vodovodu na Tržaški cesti v Mariboru funkcionarji obeh podsavezov, dirkače pa je pričakovala tudi velika množica občinstva. Kmalu po pol 11. uri se je prikazala na Tezmem prva skupina dirkačev, ki sta v posledku ena petine sekunde rezala cilj. Bila sta to Hermes-ana Abulnar in Kačič. Za njima so privozili v kratkih presledkih še ostali dirkači, burno pozdravljeni od občinstva.

Ko so vsi udeleženci dirke prispeali na cilj, so odkorakali v povorki v hotel »Pri Zmorcem«, kjer se je vršila razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad. Tam je zbrane dirkače in funkcionarje najprej pozdravil v imenu mariborskega kolesarskega podsaveza predsednik Slavko Marković, v imenu ljubljanskega kolesarskega podsaveza pa g. Gorjanc. Tehnični referent mariborskega kolesarskega podsaveza g. Kebrič je razglasil naslednje rezultate:

Seniorski (135 km): 1. Franc Abulnar

(Hermes) v času 4:30:17; 2. Julij Kačič (Hermes) 4:30:17 ena petina 3. Franc Gartner (Ljubljanka) 4:30:18; 4. Oskar Žorjal (Primorje) 4:31; 5. Ludvik Zadravec (Edelweiss Maribor) 4:35; 6. Henrik Lozinšek (Zeleznikar Maribor) 4:46:12. Juniorji (71 km): 1. Karl Lavrih (Hermes) v času 2:11:10; 2. Josip Sunko (Zeleznikar Maribor) 2:15:21; 3. Aleksander Bezjak (Zeleznikar) 2:15:21 ena petina; 4. Armando Golob (Primorje) 2:18; 5. Franc Briol (Ljubljanka) 2:20 ena petina; 6. Ivan Stefančič (Sava) 2:22; 7. Pavel Premk (Sava).

Po razglasitvi rezultatov se je vršila razdelitev nagrad in so prve trije plasirani v vsaki kategoriji prejeli krasna darila, ki sta jih darovala ljubljanski in mariborski podsavez. Dirka sama se je končala brez večjih nezgod.

Tenis

Italija : Jugoslavija 5 : 4

Rim 20. julija.

V Viareggio so te dni nastopili v meddržavni teniški tekmi po štirje najboljši jugoslovanski in italijanski igralci. Tekmovanje se je končalo neodločeno s 3:3, kar je za naše igralce v primeri z močnimi zastopniki italijanskega tenisa zelo časten uspeh.

Podrobni rezultati so bili naslednji:

V singlih:

Mangold : Kukuljevič 3:6, 6:4, 6:3, 7:5. Palmieri : Palada 6:2, 6:2, 6:1, Mangold : Schäffer 6:4, 1:6, 6:2, 6:0. Kukuljevič : Quintavalle 6:0, 3:6, 6:2, 4:6, 6:4.

V dublih: Kukuljevič : Schäffer : Taroni—Quintavalle 5:7, 6:4, 6:2, 11:9. Palada : Punčec : Palmieri : Mangold 6:3, 8:6, 6:1.

Rim, 21. julija.

Današnje srečanje med italijanskimi in jugoslovanskimi teniški igralci je prineslo Italiji zopet točko naskoka. Edino zmago je dosegel Palada v 5 setih nad Taroni-

Hitler išče stikov s Parizom

Pariz, 20. julija. »Oeuvre« je dobil iz Berlina zanesljivo informacijo, da bo Hitlerjev posebni diplomatski zupnik Ribbentrop pričetkom avgusta prisel v Pariz. V Berlinu so menja, da so v Parizu odgodili parlamentarno ratifikacijo francosko-ruske pogodbe o vzajemni pomoči, ker želi francoska vlada dati Nemčiji priliko za razgovor, še preden se definitivno zapiše Rusom.

List sodi, da želi tudi Anglija pogajanja med Francijo in Nemčijo, ki bi se nanašala na vojaška vprašanja. Ribbentrop pa ima

jem. Izgubili pa so Punčec proti Palmiriju ter par Schäffer — Kukuljevič proti dvojici Palmieri — Taroni. Stanje točk je torej 5:4 za Italijo.

★

Naša waterpolo reprezentanca igra dobro v Nemčiji. V soboto je naša waterpolo reprezentanca nastopila proti izbranim waterpolistom v Gustenu in zmagala s 5:3, včeraj je imela v Magdeburgu srečanje z nemško reprezentanco, ki se je končalo s 3:3.

Zagreb : Ljubljana

V sredo 24. t. m. zvečer ob 20.30 na igrišču Primorja.

Razne neprilike, ki so prejšnji teden onemogočile veliko borbo med Zagrebom in Ljubljano so sedaj odstranjene in v sredo zvečer se bodo morali naši fantje končno vendarle pomeriti z Zagrebčani, ki bodo poslali sedaj znatno jačjo enajstoroico v Ljubljano, kakor bi jim bilo mogoče to prejšnji teden. Iz sportnih ozirov je bila preložitve tekme jako umestna, saj bomo imeli zato v sredo kvalitativno daleko boljše in mnogo zanimivejšo sportno prireditve. V plemeniti sportni borbi bomo imeli pred seboj res najboljši, kar premoreta trenutno Zagreb in Ljubljana.

Občinstvo opozarjamo na prodajo vstopnic v sportni trgovini Gorec, kjer se dobijo do srede popoldne navadna stojišča po 8 din, sedeži pa po 12 din. V sredo popoldne in zvečer pri blagajnah bodo stojišča po 10 din, sedeži po 15 din, dijaška stojišča pa po 5 din. Vstopnina je torej res nizka, tako da bo poset te velike nogometne prireditve omogočen najširšim slojem. V interesu vsakogar je, da si nabavi vstopnico po znižani ceni že do srede popoldne. Tiste, ki si nabavijo tribunske sedeže, opozarjamo, da bo prva vrsta na tribuni rezervirana za zastopnike oblasti, spremstvo zagrebske reprezentance in predststvo olimpijskega pododbora.

baje namen načeti v Parizu tudi problem kolonij. O tem problemu se bo moral po mnenju lista porazgovoriti pač prej z Angličji kakor Francozi. Francija je dobila od Društva narodov samo mandat nad nekdanjim nemškim Kamerunom. Mnogo verjetneje pa je, da bo prišel Ribbentrop v Pariz razen z vojaško tudi s finančno mislijo. Že v Londonu je skušal izposlovati posojilo za Nemčijo. Londonski finančniki so na tako posojilo pristali, toda pod pogojem, da bodo prevzele tudi francoske banke garancijo za njegovo emisijo.

lo pa se ni nič hudega in množice so se na prizadevanje varnostnih organov polagoma spet razšle, tako da je bil tudi promet v centru mesta kmalu spet v redu.

ČSR in baltičke države

Praga, 20. julija. d. Litovski zunanji minister Lozovskis pride konec tega meseca v Prago, kjer bo ostal več dni. Imel bo več razgovorov z zunanjim ministrom dr. Benešem in drugimi vodilnimi češkoslovaškimi politikmi. Razgovori se bodo nanašali na izpopolnitev prijateljskih odnosov med Češkoslovaško in baltičkimi državami. Znano je, da si češkoslovaška vlada že pol leta prizadeva navezati tesnejše stike z Litvo, Estonko in Letščiko.

Beck poseti Finsko

Varšava, 20. julija. A.A. Že pred nekaj tedni je bilo napovedano, da odpošlje zunanji minister Beck v Finsko na uradni obisk. Listi sedaj poročajo, da se bo odpeljal v Helsinkis pričetkom meseca avgusta.

Zvočni kino Dvor

Telefon 2780

Danes ob 3., 5., 7. in 9. uri

OLIO IN STANLIO

v

ZAKONSKEM ČETVEROKOTU

Vstopnina v parter 3.50 Din

Drobiž z vseh strani

Jorški vojvoda poseti Rumunijo. Bukarešta, 20. julija. d. »Adeverul« poroča, da bo v kratkem prisel v Rumunijo jorški vojvoda. Prišel bo v uradni misiji.

Polom francoske banke.

Paris, 20. julija. A.A. Turistična banka, katere glavni lastniki so bili trije Američani, je ustavila plačila. Z banko so bili v poslovnih zvezi neki ugledni francoski in ameriški finančniki. Ker vse kaže, da so se izvršile v zavodu zlorabe zaupanja teh uglednih klientov, je bila uvedena preiskava in odrejena aretacija glavnega krivca Neudeckerja, ki pa je med tem že izginil iz Francije.

Nemško veleposlaništvo na Kitajskem. Berlin, 20. julija. A.A. Državni kancelar Hitler je s posebnim dekretom z dne 16. julija t. l. povišal doseadan nemško poslaništvo v Kitajski v veleposlaništvo.

Prekocecanjski polet norveškega letalca. Montreal, 20. julija. A.A. Norveški letalec Stofberg je preletel snoti s svojim letalom otek Anticosti in naglo nadaljeval polet preko Labrador, Grenlandije in islandske proti Norveški.

Zadušnica za Dollfusom v Rimu. Rim, 20. julija. A.A. Ob obletnici smrti avstrijskega zveznega kancelarja Dollfusa bodo darovali svečano mašo zadušnico za pokojnim avstrijskim kancelarjem. Maši bodo prisostvovali vsi rimski kardinali in člani diplomatskega zbora.

Avtogiro uničuje škodljivi mrčes

V Ameriki so začeli z letali uničevati mrčes, ki je napravil v zadnjem času na sadnih kulturah za sedem milijonov dolarjev škode

Najgloblje so prodrli v zemsko osrčje

pri iskanju kamenega olja. V ta namen izvrtana luknja pri Zenehovu v Zgornji Sloveniji je bila globoka 2240 m in je bila nekaj časa najgloblja na svetu. Ta rekord pa so kmalu potopili Američani in najgloblja luknja na svetu je zdaj v Kaliforniji; seže 3354 m globoko. Globočina rudnikov zastaja za temi številkami. Najgloblje so prodrli v zlatih rudnikih v Južni Afriki. Za najgloblje je nekaj časa slovel jašek (navpični rov) Turf Incline v rudniku Vlagge Deepu, kjer so prišli 2500 m globoko. Zanjne čase pa so v nekem jašku družbe Robinson Deep dosegli globoko 2600 m in bodo še globlje kopali — ker je zlato pač zlato. Bržkone se lahko dosežejo take globine samo v Južni Afriki, ker so ugotovili, da toplota v zemski notranjosti tam ne narašča tako hitro kakor v evropskih in ameriških rudnikih. Seveda znaša tudi tam v globini 2500 m že 39 stopinj Celzija, kar vzdržijo lahko samo črnci, a še ti samo zaradi tega, ker jim posebne zelo drage prezračevalne priprave dovajajo nov zrak. Ena taka naprava dovaja v jašek do 26.000 kubičnih metrov novega zraka v eni minuti.

Nov italijanski poslanik v Parizu

Italijanska vlada je imenovala za svojega poslanika v Parizu g. Ceruttija, ki jo je doslej v diplomatskih poslih zastopal v Berlinu

Debele in vitke

Kakšne ženske delajo zgodovino, kakšne predstavljajo žensko lepoto: debete ali vitke? V tem pogledu je velika razlika med nekdanjimi in sedanjimi časi. Nekoč so za lepe veljale ženske, ki so bile obilne in debele. Lepa Kleopatra je bila 40 let stara, ko je omamila Marka Antonija; ni pa bila ne lepa ne vitka. Slovite Medicejke iz laške in francoske zgodovine so bile prav krepke, obilne, kakor se da posneti iz slik. Znana Katarina Medici, ki je povzročila krvavo Jernejsko noč, je bila zelo obilna; takisto

Nemška duhovščina po slovenskih župnijah na Koroškem

Nedavno nedeljo, tako je pisec teh vrst govoril neki kmet, ki je obiskal sejem v Želcu pri Celovcu, so v cerkvi bile samo štiri osebe pri sv. maši. In to v času sejma in zdaj, ko imajo po nemškutarski želji nemškega duhovnika? V cerkvi je vse nemško. Celo s prižnice je izginila slovensčina in jo nadomestila nemščina. Kaj naj storijo starši, ki ne znajo nemški? Ko so to župnijo imeli g. Arneje in drugi, je bilo vse boljše. Ljudje, ki jim je po volji nemška pridiga, ne hodijo v cerkev, drugi, ki bi šli radi v cerkev, ne razumejo nemški.

Prejšnjo nedeljo je bil tudi sejem v St. Tomažu pri Celovcu. Tam je za župnika trezen mož. Samo slovenski noče dobro znati. Ljudje ga poslušajo, a ga ne razumejo dobro. Udeležba v cerkvi je slaba. Pridige so samo nemške, le petje je še vsako nedeljo slovensko. Nemške pridige, slovensko petje, ali ni narobe svet? Če stojijo nekaj časa po maši pred cerkvijo, boš slišal našo mladino, ki pači z nemščino lepo slovensko. Čuti se, da govorijo nemški nekako

avstrijska Marija Terezija ali angleške kraljice Ana, Marija in Viktorija. Lepa podoba vitke linije je sedanja angleška kraljica. Druge sedanje vladarice sveta in filmske zvezdnice so znano vitke. Zadeva se je dodobra izpremenila. Prejšnje čase je bila debela ženska vzor ženske lepote, zdaj pa so upoštevane vitke.

Svetovni prvak v letanju brez motorja

Nemški pilot Peter Biedel je preletel razdaljo med Berlinom in Hamburgom z letalom brez motorja in dosegel s tem svetovni rekord

Nič ne škoduje, če veš...

Na Madžarskem je največ samotarov, kokor trdi prof. Korany iz Budimpešte. Na milijon prebivalcev pride vsako leto 350 samotarcev.

Na Japonskem se je po vojni razporočil vsak deseti zakonski par. Vlada se trudi da se to število zmanjša.

V Abesiniji znaša število sužnjev šestino vsega prebivalstva. Moških sužnjev je 900.000, ženskih 700.000, otrok pa 400.000. Vsem tem sužnjem pa se ne godi slabo. Ko jim je vlada hotela dati svobodo, da izvrši od Društva narodov naloženo ji nalogo, so se sužnji branili prostosti, češ da v svobodi ne morejo živeti. Otroci zaslužnjih staršev so zdaj svobodni.

Čirkuška akrobatka Gorien je bila na Sorbonni promovirana za doktorico prava. Akrobatka je prišla z nekim cirkusom iz Romunije in študirala pravo, hkratu pa je vršila tudi svojo nevarno službo. Na žalost pa mora spet v cirkus, ker kot dovršena pravica ne dobi zaposlitve.

Zmenom manjši postaja delavec Zerado v Madridu. Pred dvema letoma je meril 1,68 m, zdaj pa se je zmanjšal na 1,50 m. Zdravniki še niso dognali, kaj je vzrok takemu zmanjšanju telesa.

prisljeno. Mislili boste morda: če je v cerkvi nemška pridiga, mora biti cerkev tudi polna tistih, ki želijo in zahtevajo nemščino v cerkvi. Pa ni tako. V cerkvi je le nekaj Slovencev, ki so ostali zvesti cerkvi in narodu, drugi, ki so odpadli, postajajo okrog cerkve. V ljudih ni veselja. Tamošnji župnik g. Jakolič mora s svojo nemščino spraviti vse ob veselje.

Župnija Timenca, ki je z izjemo nekaj priseljencev čisto slovenska, ima že dalj časa sem samo nemške duhovnike. Ljudstvu se oznanja beseda samo v nemški besedi. Zaradi nekaj nemških naseljenecv se je moralo spraviti vse, kar je slovenskega, iz cerkve. Celo spovednice se nemški. Stari ljudje, ki znajo samo slovenski, morajo umirati brez spovedi. Dokler jih nosijo noge, hodijo v bližnje žup. k slovenskim spovednikom. Otrokom se prepoveduje medsebojna slovenska govorica; zato sedanja mladina komaj za silo razume naš jezik. Cerkev so prazne.

Aretacija dveh sumljivih potnikov

Ptuj, 21. julija.

Dne 10. t.m. sta se vozila v vozu tretjega razreda iz Murske Sobotice v smeri proti Ptuj dva potnika, ki sta zaradi svojega čudnega obnašanja vzbujala splošno pozornost. Oba sta imela stalni prosti vozni karti. Sprevednik je postal nanju pozoren, ker je videl, da imata pri sebi mnogo tujega denarja.

Pri odhodu iz Murske Sobotice se je eden izmed obeh potnikov dvignil in hotel skočiti iz vozečega se vlaka. Sprevednik stojič v bližini, ga je še pravčasno potegnili nazaj v voz, kar pa potniku ni bilo nič po volji. Sirovo je ostel sprevednika, češ, da ga prosta karta upravičuje za skakanje iz vlaka. To je sprevednika še bolj razburilo v prepričanju, da ima opravka s sumljivcem. Zato je poklical orožnika in ga opozoril na oba sumljiva moška. Orožnik ju je legitimiral. Tisti, ki je hotel skočiti iz vlaka, se piše baže Jovan Popović, drugi pa baže Milorad Ristić. Popović je menda zaposlen pri tvrdki »Jugoradii«. Pri Ristiću so našli 19.000 pengov. Orožnik je obvestil o dogodku orožniško postajo v Ormožu, ki je nato poslala na postajo dva orožnika, da sta sprejela v svoje varstvo oba sumljiva potnika.

O tem dogodku mnogo govore v mestu. Pravijo, da je za oba posredovala neka ugledna osebnost. Koliko je na tem resnice, ni mogoče dognati.

Akvaristova torba O izletih in akvarijih

Vročina pritiska in vse hiti v prirodo, kjer vabijo reke in potoki v hladen objem. Na mirnejših mestih tik obali opazimo le to malo več zaroda kakor v preteklih letih, ko so pomladne poplave umile ilirke in zarod. Zaradi suše so usahnil manjši jarki, zaradi česar je poginilo mnogo letošnjega zaroda. Akvaristi in kopalci utegnejo baš za časa suše rešiti življenje mnogim ribam s tem, da jih prenesejo iz lučice in mlak v večje vode. Da je suša že v juniju izlivala vodo v strugah, o tem so se mogli prepričati zlasti oni, ki so se ob koncu junija napotili k manj znanemu, sicer pa prijetnemu kopališču pod jezom, ki je tik pred vodom v Iški Vintgar.

V začetku junija je bila voda na nekem mestu še dva metra globoka, ob koncu meseca se je pa izpremenilo kopališče v suho jamo. Raznih ribic, med katerimi so bile tudi vitke postrvice, ni več; suša jih je porabila.

Tudi na izlivu Dobrunjščice v Ljubljano, torej pod žago prijazne in lije vase Zavogljia, je ostala poleg glavne struge majcena mlaka, kjer je životalo mnogo ribjega zaroda, pijavk, hroščev in ličink. Tu so bile posebno prikupljive 2 cm dolge babice (Cobitis barbatula), ki ne plavajo kakor navadne ribe, temveč padejo na dno, če odnehajo z gibljaji repa. Drazestne so. Požrešne in prepirljive se v akvariju pulijo za hrano, odganjajoč druge ribice. Nespretno plavajo in če jih ne bi odganjale, bi jim spretnejše vzele izpred nosa vsak grizljaj.

Zelo priporočljivi so kopalni in akvaristični izleti v gornjo Gradaščico. Voda je bistra in vrsto rib spoznamo že od daleč. Proti večeru postanejo živahne celo polzake in plavajo zapuščajajo dno kakor druge ribe. Spoznamo jih na počeznih pegah na hrbtu. Tudi majhne in velike pohre spoznamo prav lahko. Dočim se zarod netalnih rib drži vedno pod gladino, kjer je zaradi svoje trebušne, bele kot zaščitne barve najbolj varen, ker ga večje ribe, ki so pod njim, ne vidijo, so tudi že najmanjše pohre vedno na dnu. V Gradaščici vidimo tudi lipane in posamezne postvri.

Zanimivi so tudi izleti s čolnom po gornji Ljubljani. Tik obrežja med rastlinami je dokaj zaroda. Tam, kjer ne sestavljajo dristavci in vodna zlatca otkov, je dno zaraslo s svetlozelenimi listi blatnika. Kakor začarana dežela se nam vidi globoko dno, kjer preže sulci, ščuke in ostrizi na platnice in poduste, kjer se bije neslišen, nemiljiv in krut boj za obstanek.

Ker so naši akvariji v tem času že tako gosti, da nimajo ribe kam, smo prisljeni razredčiti bujne kulture rastlin. Akvarist, ki ne najde odjemalcev, bo dobro storil, če jih vsadi kjerkoli na prostem. Valisnerije, sagitarije, kabombe in elodeje umro sicer pozimi, prihodnje pomladi pa začne poganjati iz korenin, odnosno iz stebel novo življenje. Poznejše generacije nam bodo hvaležne, če jim ne bo treba naročati omenjenih rastlin v inozemstvu.

Se nekaj o nabavki novih akvarijev. Ta ki iz samega stekla (brez kovinastega ogrodja), niso priporočljivi, kajti prej ali slej se zgodi nesreča, steklo počni, a čisto nam niti ni mogoče dognati vzroka. Kroglasti akvariji ne pridejo v poštev, ker niso praktični. Najbolji so četrstrostranični s kovinastim ogrodjem, pa tudi cenejši so. Če je količjak mogoče, si omislimo prostoren akvarij, ki drži vsaj 100 do 120 litrov. Razmerje 60/30/40 je zelo prikladno. V takih akvarijih imamo dovolj prostora za rastline in ribe, za zemljo in mivko. V manjših akvarijih, kjer nam primanjkuje prostora, gojimo lahko samo plavajoče rastline (elodejo, vodni mah ali ričijo), s čimer si prihranimo prostor za zemljo. Dno posujemo v tenko plastjo oprane mivke. Najbolj prikladna rastlina je elodeja densa, ki raste tudi pozimi v sobnem akvariju, če ne pade toplota pod 10°.

Akvariji s tako ureditvijo so vedno bistri.

NB. Akvarist g. Bukovec na Gruberjevem nabrežju ima na razpolago nekaj mečonošev (Xyphophorus helleri Heck).

Primorske vesti

Zakon v teoriji in praksi

Na okrajnem sodišču v Kanalu se je vršil pretekli ponedeljek proces proti mečkima posestnikoma Antonu Humarju z Banjšice in Henriku Birku iz bližnjega Kala. Sodba v tem procesu je vzbudila med ljudmi veliko pozornost. Oba obtoženca sta med delom na polju in v gozdu nabirala stare granate in drugo tako »blago« ter jih z dobičkom prodajala. Konkretno sta po obtožnici prodala nekemu Leopoldu Doljaku 14 granat, ki so po zakonu državna last, in okrog 7 stotov starega železa. Kršila sta s tem ne le že omenjeni zakon, marveč tudi odredbe zakona o javni varnosti in obrtnega zakona, ker bi ne smela v svrhu dobička prodajati takega blaga, ko zato nista imela predpisane dovoljenja. Bila sta obsojena, in sicer Humar na dva meseca in pol, Birk na 26 dni zapora, poleg tega pa še oba na denarno globo po 1600 lir in plačilo stroškov za sodno postopanje.

Pozornost je vzbudil ta proces ne morda zaradi sodbe in tudi ne zaradi tega, ker naj bi sodba ne bila pravno utemeljena, marveč zato, ker se čutila oba obsojenca individualno docela nedolžna in predvsem nista imela namena kršiti niti enega niti drugega niti tretjega zakona, temveč le s poštnim delom zaslužiti nekaj krvavo potrebnega denarja. Dejansko je po vsej deželi znano, da mnogo ljudi nabira po gmajnah in gozdovih staro orožje in strelivo, a do sledi zlepa ni bil nihče zato kaznovan, če takih svojih dejanj ni izvršil z drugimi nameni in v hujših okoliščinah. Zgodilo se je celo, da so varnostni organi zasačili ljudi neposredno pri nabiranju starega vojnega materiala, a jih sodišče niso niti prijavili. Vsekakor je po sredi tolmačenje zakonskih določil. Vprašanje je, kolika je škoda, ki jo je utrpela država zaradi tistih 14 zarjavelih granat, ali koliko so oškodovani železničarji zaradi tistih 700 kg starega železa, vsekakor pa tudi ne more biti utemeljena obtožba v smislu zakona o javni varnosti, ker bi oba obtoženca postavili pred posebno sodišče za zaščito države, če bi bila imela z najdenim strelivom kakšno politično-teroristično nameno. Na drugi strani je sicer res, da se je zgodilo že nešteto nesreč neizkušnim ljudem, ki so imeli opraviti z granatami in drugim strelivom, in da je treba take nesreče s strogi zakonski odredbami preprečiti, toda splošno znano je tudi, da se nesreče dogajajo skoraj izključno le otrokom, ki se pač ne ozirajo na zakon in ta zanje tudi ne velja. Če pa je bila sodba izrečena načeloma zaradi zakonskih določil samih, je bila krivica, prizadejano obema obsojencema, ki ju bodo granate in staro železo stale morda vse njuno premoženje, toliko večja, ker bi v gotovih okoliščinah, kakršne so podane pri obeh obsojencih, in sicer toliko prejšnjih primerov pač lahko prevladali socialni argumenti nad načeloma, ko je to vendar tudi v skladu z modernimi fašističnimi pravnimi nazori.

Po 15 letih

Pretekli ponedeljek je bil pred sodiščem v Puli obsojen Franc Brancella iz neke vasi blizu Bala na 5 let ječe, plačilo vseh stroškov in odškodnine, kakor jo je zahtevala civilna stranka.

26. maja 1921. leta so se vršile v Italiji po vojni prve parlamentarne volitve. V Istri kakor po drugih pokrajinah ob vzhodni italijanski meji so bile takrat politične razmere silno težavne. Volilna borba je bila stalno na vrhuncu. Baš na volilni dan se je pripetil v obsojenčevi rojstni vasi blizu Bala krvav dogodek. Italijanski profesor Josip Celentini je bil v bližini vasi nenadoma napaden in težko ranjen. Preiskava oblasti je ostala spopetka brez pravega uspeha, pozneje pa so pričeli sumiti, da so Celentini napadli trije hrvatski fantje, med njimi neki Udovčić, ki so ga aretirali in postavili pred sodišče. Bil je obsojen na 7 let težke ječe. Ostala dva napadalca, Brancella, in neki njegov neznan tovariš, pa sta zbežala preko meje.

Sedaj, po 15 letih, so karabinerji Brancello, ki se je medtem vrnil domov, nenadoma prišli in po kratkem zaslišanju je baže priznal, da je sodeloval pri napadu na profesorja Celentinija.

Beda v Istri —

Ponovno smo že poročali o razvoju gospodarstva v goriški pokrajini. Opirali smo se pri tem predvsem na podatke pokrajinskega gospodarsko-korporacijskega v svojem buletinu. Sličen buletin izdaja tudi istrski pokrajinski gospodarsko-korporacijski svet. Iz njega smo zbrali nekaj podatkov o gospodarskem položaju v istrski pokrajini, ki jih podajemo v naslednjem.

Nezaposlenost je od aprila do maja znatno nazadovala. Število nezaposlenih je od 3718 padlo na 3257. Ob istem času leta 1934. je bilo v Istri popolnoma nezaposlenih 5227 ljudi. Vsekakor je treba to izboljšanje v prvi vrsti pripisati delovni sezoni, ki se je meseca maja v Istri že pričela, v veliki meri pa tudi mobilizaciji starih vojaških letnikov in velikega števila delavcev, ki so jih poslali v vzhodno Afriko.

Zato pa kažejo drugi podatki znatno poslabšanje gospodarskih in življenjskih razmer v deželi. Cene so tako v prometu na debelo kakor v prometu na drobno precej porastle. Zlasti so se podražile osnovne življanske potrebščine, kakor živila, med njimi krompir, sir in drugo tako blago, pa tudi oblačila in obutev. Samo v Puli

se je povzpel indeks cen na drobno od 70.66 na 71.77 točke. V primeri z letom 1934. znaša ta diferenca celo poldrugo točko.

Se nazorneje kažejo podatki o davku na poslovni promet, kako gospodarstvo v Istri vedno bolj zastaja. Od aprila do maja so fiskalni dohodki od tega davka padli od 111.000 na 98.000 lir. Nazadovani so tudi krediti vlagateljev pri poštni in puljski mestni hranilnici, ki sta največja istrska denarna zavoda. Pri poštni hranilnici so se zmanjšale vloge od 799.000 na 782.000 lir, pri mestni hranilnici pa od 9.585.000 na 8.654.000 lir. Mnenji protesti so po svoji skupni vrednosti porasli od 88.000 na 261.000 lir.

Zanimivi so tudi podatki o potniškem prometu v Puli. Iz Pule je odpotovalo meseca maja po železnici 2592, prejšnji mesec 3338 potnikov pomorski potniški promet pa se je v mesecu maju zmanjšal skoraj za 10% napram maju preteklega leta.

— in strašna suša

V jugozapadni Istri vlada že mesec strašna suša. V nekaterih krajih je padel poslednji dež meseca februarja, ko je v Čičariji poslednjič snežilo. Na poljih je vse uničeno. Krompirja ne bo niti za seme. Olive so se v večjem delu popolnoma posušile. Enako je s trto, ki je za Istro glavni vir dohodkov. Iz posameznih vasi morajo po 10 ur daleč, da dobio vodo v mlakužah in tolmuhih usahlih potokov. Zaradi popolnoma neuporabne vode so se pojavile ponekod tudi že razne bolezni. Po nekkih vaseh je že več ljudi obolelo za tifusom. Zato so oblasti izdale najstrožje higijenske odredbe. Kmetom je poginilo že mnogo živine, za katero nimajo ne vode ne sena. Ponekod prodajajo seno po 35 lir za 00 kg. Obласти tolažijo ljudi, da bo prihodnja leta, ko bo dograjen veliki bugetski vodovod, vode v izobilju.

Drobne novice

p — V Vrtojbi je utonil posestnik Anton Nemec iz Vertobje. Kakor kaže, je padel z neke brvi v vodo. Ni pa še dognano, ali je bil izvršen nad njim zločin, ali se mu je zgodila nesreča.

p — V bližini Grgara se je pripetil spet nov incident zaradi eksplozije neke stare granate. Granato je našel 12-letni Zorko Miloš iz Grgara. Ko jo je skušal razdreti mu je pod kamnom, s katerim je razbijal po njej, eksplodirala. Dečka so prepeljali v goriško bolnišnico s smrtno nevarnimi poškodbami.

p — Na triški visoki šoli za gospodarske in trgovske vede je v ponedeljek promoviral g. Vladimir Turina iz Tržica. Razpravljal je o težah Jugoslovenska zunanja trgovina in gospodarski odnosi med Italijo in Jugoslavijo. »Žitni problem v Jugoslaviji in njegovi učinki na trgovinsko bilanco« ter »Nezakonski otroci in načrt novega civilnega zakonika«. Prvih po tolikih letih so bila na tržiški univerzi obravnavana vprašanja, ki se neposredno nanašajo na jugoslovensko narodno gospodarstvo. Zato je ta dogodek vzbudil pozornost ne le vseučiliških krogov, marveč tudi vse ostale javnosti.

p — V Gorici imajo novega prefekta. Pred kratkim je vlada s posebnim dekretom preimenovala, vpokojila in imenovala celo vrsto novih pokrajinskih poglavarjev. Med premeščenimi prefekti je bil tudi dosednji goriški pokrajinski glavar Salvatore Introna. Za njegovega naslednika je bil imenovan dr. Tomaž Ciampiani, ki je bil doslej prefekt v Aquili. O. Introni je šel po deželi glas, da je bil vodja tajne fašistične policije OVR A. Vse kaže, da tudi novi prefekt v tem ne zastaja mnogo za njim. Leta 1925. je bil eden izmed vodilnih funkcionarjev pri generalni direkciji za javno varnost. V poslednjih letih je vodil pokrajinsko politično upravo v dveh pokrajinah. Znano je, po poročilih italijanskih listov, da so se šele lani delavci in kmetje pod vplivom anti-fašistične propagande v raznih krajih aquilske pokrajine upirali oblastem... Prefekt dr. Ciampiani pa je vodil proti njim uspešno borbo, tako da je ta pokrajina sedaj docela pomirjena. V času, ko so Italijani zasedli Dalmacijo, je dr. Ciampiani služil pri dalmatinski guvernerski upravi. V Zadru se je tudi oženil z neko domačinko.

p — Tržaški pomorski promet polagoma vendarle napreduje. V mesecu juniju je znadal celokupni promet na železnici in v luki 31.115 ton blaga, lani ob istem času pa 28.418. V prvem polletju teza leta je promet narastel skupno na 2.043.650 ton, medtem ko je znašal lani v istem času 1.888.282 ton, tako da znaša prirastek 155.368 ton blaga.

p — V Čezsoči je bil imenovan za novega krajevnega tajnika fašistične stranke Alojz Cortelazzo. Dosedanji tajnik De Santa je bil službeno premeščen.

p — V Puli so se vršile v petek 12. t. m. velike fašistične manifestacije. Praznovali so 15 letnico fašizma v Istri. Onem se je vršil letni občni zbor pokrajinske politične zveze. Na nekdanjem rimskem foru se je zbralo okrog 20.000 ljudi. Pokrajinski tajnik Bellini je podal daljše poročilo o delovanju stranke, v katerem pa ni navedel nikakih konkretnih podatkov o številni moči istrskega fašizma.

p — V Velikem Dolu pri Komnu nameravajo sedanjo območje dvigniti za eno nadstropje. Komenska občinska uprava je v ta namen najela 18.000 lir posojila.

Pravda zaradi enega jajca

V nekem madžarskem mestu se je zgodil primer, ki je pač edinstven. Neke ženska je prodala kokoš, ki je baš nesla jajce. Ko je bilo jajce zneseeno, je zanj nastal razvnet spor. Prodajalka je trdila, da je jajce njeno, ker ga je kokoš znese, ko še ni bila prodana. Ona pa, ki je žival kunila, je spet trdila, da je bila kunčija že sklenjena in da je jajce njeno s kokošjo vred. Ker se ženski niste mogli pobotati in sta bili obe hudi pravdarki, sta spravili to važno zadevo pred sodišče.